

พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๕๙

○ ทำไมต้องจดทะเบียนพาณิชย์ และใครบ้างที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ภายใต้กฎหมายนี้

นอกจากการจดทะเบียนนิติบุคคลจะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่ทำธุรกิจแล้ว การจดทะเบียนพาณิชย์ก็เป็นอีกข้อกำหนดหนึ่งสำหรับคนที่ทำธุรกิจค้าขายประเภทต่างๆ ตามกฎหมายกำหนด ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล จะต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดไว้ด้วย

การจดทะเบียนพาณิชย์ เป็นการจดทะเบียนร้านค้าสำหรับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ที่ทำธุรกิจค้าขายประเภทตามที่กฎหมายกำหนด และมีหน้าร้าน ซึ่งใช้กับธุรกิจค้าขายและบริการขนาดเล็ก กิจการที่มีเจ้าของเพียงคนเดียวทำการค้าขายแบบง่ายไม่ซับซ้อน ทั้งการค้าขายแบบทั่วไป และการขายออนไลน์ (ขายออนไลน์จะต้องจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจค้าขายและบริการตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด โดยมีทั้งธุรกิจที่บังคับต้องจดทะเบียนพาณิชย์ และที่ได้รับการยกเว้น

○ การจดทะเบียนพาณิชย์สำหรับบุคคลธรรมดา

กิจการขายสินค้า ซึ่งคิดรวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งขายได้เป็นเงินตั้งแต่ ๒๐ บาทขึ้นไป หรือมีสินค้าไว้เพื่อขายมีมูลค่ารวมทั้งสิ้นเป็นเงินตั้งแต่ ๕๐๐ บาทขึ้นไป กิจการหัตถกรรมหรืออุตสาหกรรม และขายสินค้าที่ผลิตได้ คิดราคา รวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งวันใดเป็นเงินตั้งแต่ ๒๐ บาทขึ้นไป หรือในวันหนึ่งวันใดมีสินค้าที่ ผลิตได้มีคารวมทั้งสิ้นตั้งแต่ ๕๐๐ บาทขึ้นไป กิจการที่ซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือ อีคอมเมิร์ซ

○ การจดทะเบียนพาณิชย์สำหรับนิติบุคคล (ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ ๑๑ ลว. ๑๐ พย.๒๕๕๓ ข้อ ๕.)

กิจการที่ขาย ให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิต แผ่นซีดี แถบบันทึก วิดีทัศน์ แผ่น วิดีทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดีทัศน์ ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการบันเทิง กิจการที่ขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี กิจการที่ซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต การให้บริการฟังเพลง และร้องเพลงโดยคาราโอเกะ การให้บริการเครื่องเล่นเกมส์

* กรณีผู้ประกอบการพาณิชย์กิจการประเภทการขายหรือให้เช่าแผ่นซีดี แถบ บันทึก วิดีทัศน์ แผ่นวีดีทัศน์ หรือแผ่นวีดีทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการบันเทิง ให้ส่งสำเนาอนุญาตหรือหนังสือรับรองการให้เป็นผู้จำหน่ายหรือให้เช่าสินค้าดังกล่าวจากเจ้าของลิขสิทธิ์สินค้าที่ขายหรือให้เช่า หรือ สำเนาใบเสร็จรับเงินตาม ประมวลรัษฎากร หรือหลักฐานการซื้อขายจากต่างประเทศ

* กรณีประกอบพาณิชย์กิจการค้าอัญมณี หรือเครื่องประดับ ซึ่งประดับด้วยอัญมณี ให้ตรวจสอบและเรียกหลักฐานแสดงจำนวนเงินทุน โดยเชิญผู้ประกอบการพาณิชย์กิจการมาให้ข้อเท็จจริงของแหล่งที่มาของเงินทุน หรือชี้แจงเป็นหนังสือพร้อมแนบหลักฐานดังกล่าวแทนได้

○ ธุรกิจใดบ้างที่กฎหมายกำหนดให้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

๑.บุคคลธรรมดาที่เป็นเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วนสามัญ และนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศมาตั้งสำนักงานสาขาในประเทศไทย ที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ประกอบด้วย

๑.๑ ธุรกิจเกี่ยวกับโรงสีข้าวและโรงเลื่อยที่ใช้เครื่องจักร

๑.๒ ธุรกิจขายสินค้าอย่างเดียวหรือหลายอย่างที่ขายได้ ๒๐ บาทขึ้นไปต่อวัน หรือมีสต็อกสินค้าไว้ขายรวมมูลค่าทั้งหมดเป็นเงิน ๕๐๐ บาทขึ้นไป

/๑.๓ นายหน้าหรือตัวแทน.....

๑.๓ นายหน้าหรือตัวแทนขายที่ทำการเกี่ยวกับสินค้าอย่างเดี่ยวหรือหลายอย่าง และสินค้านั้นมีมูลค่ารวมทั้งหมดในวันหนึ่งวันใดเป็นเงิน ๒๐ บาทขึ้นไป

๑.๔ ธุรกิจหัตถกรรมหรืออุตสาหกรรมอย่างเดี่ยวหรือหลายอย่าง ที่ขายสินค้าที่ผลิตวันหนึ่งวันใดได้ ๒๐ บาทขึ้นไป หรือวันหนึ่งวันใดมีสินค้าที่ผลิตรวมมูลค่าทั้งหมด ๕๐๐ บาทขึ้นไป

๑.๕ ธุรกิจขนส่งทางทะเล ขนส่งโดยเรือกลไฟหรือเรือยนต์ประจำทาง รถไฟ รถราง รถยนต์ประจำทาง การขายทอดตลาด การรับแลกเปลี่ยน หรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อหรือขายตัวเงิน การธนาคาร การประกันภัย การทำโรงรับจำนำและการทำโรงแรม การรับซื้อขายที่ดิน การให้กู้ยืมเงิน

๑.๖ ธุรกิจขาย ให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิต แผ่นซีดี แถบบันทึก วีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดิทัศน์ ระบบดิจิทัลเฉพาะที่เกี่ยวกับบันเทิง

๑.๗ ธุรกิจให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต

๑.๘ ธุรกิจขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี

๑.๙ ธุรกิจให้บริการฟังเพลงและร้องเพลงคาราโอเกะ

๑.๑๐ ธุรกิจให้บริการเครื่องเล่นเกม

๑.๑๑ ธุรกิจให้บริการตู้เพลง

๑.๑๒ ธุรกิจโรงงานแปรรูปภาพ แกะสลักและงานหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีกและค้าส่งงาช้างและผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

๑.๑๓ ธุรกิจซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

๑.๑๔ ธุรกิจบริการอินเทอร์เน็ต

๑.๑๕ ธุรกิจให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

๑.๑๖ ธุรกิจบริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

๒. ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ประกอบด้วย

๒.๑ ธุรกิจขาย ให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิต ผ่านซีดี แถบบันทึก วีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดิทัศน์ ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง

๒.๒ ธุรกิจขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี

๒.๓ ธุรกิจซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

๒.๔ ธุรกิจบริการอินเทอร์เน็ต

๒.๕ ธุรกิจให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

๒.๖ ธุรกิจบริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

๒.๗ ธุรกิจการให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต

๒.๘ ธุรกิจการให้บริการฟังเพลงและร้องเพลงโดยคาราโอเกะ

๒.๙ ธุรกิจการให้บริการเครื่องเล่นเกม

๒.๑๐ ธุรกิจการให้บริการตู้เพลง

๒.๑๑ ธุรกิจโรงงานแปรรูปอาหาร แกะสลัก และการทำหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีกการค้าส่งงาช้าง และผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

* ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจเป็นคนต่างด้าว หรือนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่มาตั้งสำนักงานสาขาในประเทศไทย จะต้องตรวจสอบด้วยว่ากิจการค้าที่ดำเนินการนั้น ต้องได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๔๒ หรือไม่ หากเป็นกิจการค้าที่ต้องได้รับอนุญาต ผู้ประกอบการจะต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการค้าก่อนยื่นจดทะเบียนพาณิชย์

○ ผู้ประกอบการธุรกิจ Online ต้องจดทะเบียนอะไรบ้าง ?

เทคโนโลยีด้านการสื่อสารที่ก้าวหน้าในปัจจุบันช่วยให้การเริ่มต้นธุรกิจเป็นเรื่องง่ายขึ้นสำหรับผู้ประกอบการหน้าใหม่ ช่องทางการขายสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตทั้ง website และ social media เช่น Facebook, Instagram เป็นช่องทางที่ลงทุนต่ำและเข้าถึงลูกค้าได้ในวงกว้าง ทำให้คนจำนวนมากหันมาประกอบกิจการผ่านช่องทางออนไลน์

ดังนั้น สำหรับผู้ที่ทำธุรกิจออนไลน์ การเลือกรูปแบบธุรกิจก็มีความสำคัญไม่ต่างจากผู้ทำธุรกิจแบบมีหน้าร้านปกติ เพราะผู้ที่ทำธุรกิจออนไลน์ก็มีสิทธิเช่นเดียวกับผู้ประกอบการที่มีหน้าร้านทั่วไป และมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเช่นกัน ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจ online จึงต้องเลือกรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมกับขนาดของธุรกิจของตน หากต้องการจัดตั้งเป็นนิติบุคคลก็ต้องดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งให้เรียบร้อย และหากทำธุรกิจคนเดียวก็ต้องนำรายได้จากการทำธุรกิจผ่านอินเทอร์เน็ต มาคำนวณรวมในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเมื่อสิ้นปีด้วย นอกจากนี้ ผู้ประกอบการผ่านอินเทอร์เน็ตยังมีหน้าที่ต้องจดทะเบียน ทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เมื่อจดทะเบียนแล้ว ผู้ประกอบการจะได้รับเลขทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และสามารถนำเครื่องหมาย Registered แสดงไว้บน Web Site หรือ Home Page เพื่อแสดงว่าได้จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าแล้ว

○ ธุรกิจที่ได้รับ “ยกเว้น” การจดทะเบียนพาณิชย์ ประกอบด้วย

- ๑.ธุรกิจค้าแร่ แผลงลอย
- ๒.ธุรกิจเพื่อการบำรุงศาสนาหรือเพื่อการกุศล
- ๓.ธุรกิจของนิติบุคคลที่มีพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น
- ๔.ธุรกิจของกระทรวง ทบวง กรม
- ๕.ธุรกิจของมูลนิธิ สมาคม สหกรณ์
- ๖.ธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตาม ปว.๑๔๑ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๕

○ วิธีการจดทะเบียนพาณิชย์

ตั้งแต่วันที่เริ่มประกอบกิจการ เจ้าของกิจการมีหน้าที่ต้องไปขอจดทะเบียนพาณิชย์ต่อนายทะเบียนภายใน ๓๐ วัน โดยมีวิธีการจดทะเบียนพาณิชย์ดังนี้

○ เอกสารที่ใช้จดทะเบียนพาณิชย์

- เตรียมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของเจ้าของธุรกิจ

/- เตรียมแบบคำขอ.....

- เตรียมแบบคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ แบบ ทพ. ซึ่งสามารถขอได้จากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุกเขต เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา

- แผนที่แสดงสถานที่ตั้งร้าน

- หากเป็นนิติบุคคลให้เตรียมหนังสือรับรองบริษัท

- ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนพาณิชย์ จำนวน ๕๐ บาท

- หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ หรือสัญญาเช่า (กรณีเจ้าของธุรกิจไม่ใช่เจ้าของสถานที่)

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของเจ้าของกรรมสิทธิ์ (กรณีเจ้าของธุรกิจไม่ใช่เจ้าของสถานที่)

○ สถานที่จดทะเบียน

สามารถยื่นจดทะเบียนพาณิชย์ได้ที่สำนักงานเขต สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานการคลัง เทศบาล อบต. ที่ธุรกิจของเจ้าของธุรกิจตั้งอยู่เท่านั้น โดยสามารถแยกย่อยได้ดังนี้

๒.๑ ในเขตกรุงเทพมหานคร ยื่นจดทะเบียนพาณิชย์ได้ที่

- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานการคลัง กรุงเทพมหานคร รับจดทะเบียนพาณิชย์สำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

- ฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตทุกแห่ง รับจดทะเบียนพาณิชย์สำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่ของเขตนั้น

๒.๒ ในภูมิภาค ยื่นจดทะเบียนพาณิชย์ได้ที่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมืองพัทยา รับจดทะเบียนพาณิชย์ของผู้ประกอบธุรกิจที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมืองพัทยาแล้วแต่กรณี

○ หน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจได้จดทะเบียนพาณิชย์แล้ว จะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

- ต้องแสดงใบทะเบียนพาณิชย์หรือใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ ณ สำนักงานในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย

- ต้องจัดให้มีป้ายชื่อที่ใช้ในการประกอบธุรกิจไว้หน้าสำนักงานแห่งใหญ่ และสำนักงานสาขาโดยเปิดเผย ภายในเวลา ๓๐ วันนับแต่วันที่จดทะเบียนพาณิชย์ ป้ายชื่อให้เขียนเป็นอักษรไทยตรงกับชื่อที่จดทะเบียนไว้ อ่านง่ายและชัดเจน จะมีอักษรต่างประเทศในป้ายชื่อด้วยก็ได้ หากเป็นสำนักงานสาขาจะต้องมีคำว่า "สาขา" ไว้ด้วย

- ต้องยื่นคำขอใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่สูญหาย หรือชำรุด

- ต้องไปให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการจดทะเบียนตามคำสั่งของนายทะเบียน

- ต้องอำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียน และพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งเข้าทำการตรวจสอบในสำนักงานของผู้ประกอบกิจการ

○ ผู้ประกอบการที่จดทะเบียนนิติบุคคลแล้ว ไม่จดทะเบียนพาณิชย์ได้หรือไม่

ตามหลักการแล้วการจด "ทะเบียนพาณิชย์" เป็นการจดทะเบียนเพื่อยืนยันว่ากำลังดำเนินธุรกิจอยู่ มีการค้าขายอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ยังคงมีความเป็นอิสระในการประกอบธุรกิจและการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ซึ่งจะแตกต่างกับการจด "ทะเบียนนิติบุคคล" ที่จะต้องมีข้อกำหนดเงื่อนไขในการดำเนินกิจการ และเรื่องของการทำบัญชี/ภาษีที่ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อยืนยันแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

/ดังนั้น เจ้าของธุรกิจ.....

ดังนั้น เจ้าของธุรกิจที่ได้จดทะเบียนนิติบุคคลแล้วก็ไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์อีก ยกเว้นนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดให้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ด้วยเท่านั้น แต่หากผู้ประกอบการค้าขายหรือบริการอยู่ในประเภทและเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด แต่ไม่ได้จดทะเบียนพาณิชย์ จะมีโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท และปรับอีกวันละ ๑๐๐ บาท จนกว่าจะมีการจดทะเบียนพาณิชย์ให้เสร็จเรียบร้อย

บทกำหนดโทษ

๑) ประกอบพาณิชย์กิจโดยไม่จดทะเบียน/แสดงรายการเท็จ/ไม่ยอมให้ถ้อยคำ/ไม่ยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบในสำนักงาน มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท กรณีไม่จดทะเบียนอันเป็นความผิดต่อเนื่องปรับอีกวันละไม่เกิน ๑๐๐ บาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

๒) ถ้าใบทะเบียนพาณิชย์สูญหายแต่ไม่ยื่นคำร้องขอใบรับแทน หรือไม่แสดงใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ที่สำนักงานที่เห็นได้ง่าย/ไม่จัดทำป้ายชื่อ มีความผิดปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท และถ้าเป็น ความผิดต่อเนื่อง ปรับอีกวันละไม่เกิน ๒๐ บาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

๓) ผู้ประกอบพาณิชย์กิจซึ่งกระทำการฉ้อโกงประชาชน/ ปนสินค้าโดยเจตนาทุจริต /ปลอมสินค้า หรือกระทำการทุจริตอื่นใดอย่างร้ายแรงในการประกอบกิจการจะถูกถอนใบทะเบียนพาณิชย์ เมื่อถูกสั่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์แล้วจะประกอบกิจการต่อไปไม่ได้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะสั่งให้รับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่

๔) ผู้ประกอบพาณิชย์กิจที่ถูกสั่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์แล้วยังฝ่าฝืนประกอบพาณิชย์กิจต่อไป มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือทั้งปรับทั้งจำ

****ผลกระทำการฉ้อโกงประชาชน/ ปนสินค้าโดยเจตนาทุจริตปลอมสินค้า หรือกระทำการทุจริตอื่นใดอย่างร้ายแรงในการประกอบกิจการจะถูกถอนใบทะเบียนพาณิชย์ เมื่อถูกสั่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์แล้วจะประกอบกิจการต่อไปไม่ได้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะสั่งให้รับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่**

****กรณีถูกสั่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์แล้ว ยังฝ่าฝืนต่อไปมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือทั้งปรับทั้งจำ**